

Hvordan få en bedre skole?

Hans Foosnæs, lektor, Steinkjer videregående skole

Under forskningsdagene er det viktig å diskutere innholdet i den norske skolen. Det er skolen som legger grunnlaget for gode akademikere, forskere og andre yrkesutøvere.

Mange elever går i dag ut av grunnskolen uten å kunne lese eller skrive godt nok. Norske elever skårer under middels på internasjonale tester, det er stort frafall av elever i videregående skole og universiteter klager på dårlige forkunnskaper blant studentene. Dessuten er det forholdsvis store forskjeller i prestasjoner mellom jenter og gutter. Tester Norsk Matematikkråd har gjennomført, viser en klar nedgang i gjennomsnittlig resultat, spesielt fra 1997 og utover. Reformen både i 1994 og 1997 med hovedvekt på informasjon framfor kunnskap, åpning for hjelpemidler og utstrakt bruk av kalkulator har fått mye av skylda for denne tilbakegangen.

NTNU har gjennomført en undersøkelse som viser en klar sammenheng mellom læringsresultat og lærere med god utdannelse. Samtidig opplever vi at læreryrket er mindre attraktivt enn før. Dette fører til at det er vanskelig å få tak i kvalifiserte lærere, både i grunnskolen og i videregående skole, samtidig som mange lærere slutter på grunn av alder eller utbrenthet. Lærernes lønn er en faktor her, men ikke avgjørende. De som tiltrekkes av læreryrket, ser som før at det er inspirerende å jobbe med barn og ungdom. Læreryrket inneholdt før en viss frihet i skoledagen. Det ga muligheter for søken etter kompetanse som igjen kunne brukes i en inspirerende læregjerning. Jeg understreker at mange skoler praktiserer dette fortsatt, men tendensen er at lærerjobben skal effektiviseres.

I dag pålegges lærerne flere arbeidsoppgaver enn før og mange opplever en stressende hverdag. Det er stor variasjon i hva lærerens arbeidstidsavtale inneholder. Men felles er at lærerne har et visst antall timer der man skal stå til skolens eller elevenes disposisjon. I tillegg er den digitale hverdagen kommet for fullt, med både positive og negative sider. Selvsagt må vi kreve av en underviser at han/hun behersker bruken

Forskningsdagene

av datamaskin, men det strømmer på med stadig nye krav om digitale hjelpemidler og nye undervisningsformer. For noen blir dette for mye og man velger å gå av så fort som man fyller 62 år.

Et moment er også at skolehverdagen blir mer og mer komplisert, både for lærere og elever. Store og kompliserte skoleorganiseringer, nye læreplaner, organisering av skoledagen osv gjør at det blir vanskelig å ha oversikt. Lærere blir rett og slett mest fornøyd når man får drive med undervisning. Det må prioriteres.

Det brukes mye penger på norsk skole. Spørsmålet er om pengene brukes på riktig måte. Store ressurser legges i dag i utviklinga av digitale undervisningsmidler. Sikkert verdifulle tiltak i mange fag, men når vi samtidig opplever at det må spares på vanlig undervisning slik at det vanligvis må undervises i store grupper, så må det være lov til å stille spørsmålsteget ved denne prioriteringa.

Påstand: Norske elever må lære mer, uten hjelpemidler. Fokuset har til nå vært stort på forskjellige hjelpemidler. Dette gjelder ikke minst norske eksamensformer, som etter innføringa av Reform 1994 har tillatt mange hjelpemidler, blant annet regelbok i matematikk. I Kunnskapsløftet tillates nå alle slags hjelpemidler på siste del av eksamen i flere fag. Her er det i all fall bra at første del er uten hjelpemidler. Men vi må ikke gå i samme fella som på 90-tallet, der hjelpemidlene får større fokus enn det å tilegne seg basiskunnskap.

Digitalt utstyr til forsøk, språklab osv. er nyttige hjelpemidler. Dette kan gi elevene mer innsikt og få elevene til å undres mer. Elevene kan få oppleve å være miniforskere. Undervisningsutstyr til forsøk er ofte en mangelvare i norsk skole, spesielt i grunnskolen. Slike digitale hjelpemidler bør prioriteres. Et skritt i riktig retning er det at det nå etableres Newton-rom og Vitensenter på flere steder, blant annet i Steinkjer.

Norske elever er for lite i stand til å lære uten hjelpemidler. Det koster ikke mye å dreie en del av fokuset over på kunnskapsdelen. Da mener jeg vi får en bedre skole og også en mer attraktiv arbeidsplass for gode lærere.

(Publisert i Trønder-Avisa den 29.10.08)